

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Védéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyeszsám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— aug. 22.

(Nemzetköziség.) Azt hinné az ember, hogy a nemzetköziség jelszavának hangzatosítása, a nemzeti hagyományok becsapása az új Magyarország találmánya, a Jakabok, Vázsonyiak, Vésziak, az Adi Endrék újfölkész agyréme. Nem úgy van a dolog, mert dicső hazánkban mindig akadtak rétegek, a melyek ama két nyavalyában leledzettek s ellenük heves hadjáratot indítának a nemzet jobbjai. Egyszerre kerültek a kezembe — nagy véletlenül — Vas Gereben, ezen legmagyarabb írónk, Mikszáth Kálmán közvetlen örökhagyója és Kőlcsey Ferenc, a „Hymnus” közvetlen magyarországi költőjének művei. Mindketten észrevették a veszedelmet és erős megnyomott penájukkal szálltak ellene sikkra. Imé, Vas Gereben mint kezeli a tárgyat „Pörös atyafiak” című kedves regénye végén, „Szükséges Toldalék” cím alatt: „A kozmopolita nem akar hazafi lenni; csak ember! — Nagyon kérem, tisztelt ur, mutasson hát nekem egy pár ezer embert, független tisztalelkű, igazmondó és valló embert, tán akkor majd megérdemli, hogy alkuba álljunk. De hát az apai, flui és rokonszeretettel hogy leszünk? az indulatok mégis nagyobb osztalékot kívánnak, mint az emberi szeretetnek általános fogalma, melyet alig tudok másként képzelni, mint a közös legelőt, melyen mindenki egyaránt kóborolhat. Ha pedig a családi vonzalmakat ki nem lehet kűszöbölni, ha csak az emberiség birkanyájja nem változik, melyben a bárány anyját csak addig keresi föl, míg az emlőt meg nem unja, aztán pedig elkeveredik a nyájban, anyját elfeledi, sőt ha szarva megnő, meg is dőfi, — mondom, enélkül az általános fogalom hódító nem lesz, éppen úgy nem, mintha a zenészek közt támadna egy próféta, ki azt hirdetné, hogy minek a trombita, melyben ily sok ember kipögte a tüdőjét, énekelni is kár, hanem hegedüljünk valamennyien, sőt még ebben is fölösleges a bőgő, mert a darabszám igen nehéz, egy ember el sem bírja. — Hát a tudományokkal hogy leszünk? A régiségbuvár, a pillégyűjtő, főkereső, mérnök, csillagász, történész mire való? elég a sokból egy. Bizony sok bogara van az uris-tennek és a kozmopolita csak a nemzetiséget tartja nyugnek és pusztán ember akar lenni. Igen, uram, de azt mondja meg, fehér, fekete, vagy rézbőrű akar-e lenni? mert ilyen színűek is vannak, még pedig színük szerint különböző indulatokkal, — Ne keressük mereven a kaptát, az emberiséget úgy sem lehet rávonni; mert ha már a bőrt is le lehet húzni, hát a különböző vonzalmak hol maradnak? Az édeset és savanyut is megtámadhatnák, de az embereket megmagyarázhatlan ösztönüktől

elvonni nem tudnánk. A virágok, növények színeik- és tulajdonságaikkal engedelmeknek a láthatatlan intőzőnek, az emberiség is különbözik színben, nyelvben, ne is beszéljenek a kozmopoliták, hogy a nyelv küzdelmekre ad okot, mert kevesebb bajt okozott az Emberiség nemzetisége, mint a lelki korcsosulás, az alatomosság, a magyarázás, haszonlesés, hiúság. Ezeket kell kipusztítani, a mennyire lehet és tudva, hogy a jóból mindig kevesebb van; mert az ananászaak darabja három-négy forint, parajt pedig kaszával is ingyen adják, törekedjünk arra, hogy jó, tiszta és független lelkek száma szaporodjék. — Így beszél Vas Gereben a maga hízáis, hogy úgy mondjuk paraszti filozófiájában, melyet csupán Mikszáth Kálmán közelít meg az új irodalomból. Kőlcsey Ferenc magasabb szempontból érinti a kérdést „Nemzeti hagyományok” című dolgozatában. Ezt különösen ajánljuk a külföldi „izmos”-októl felfúvódott bendőjű modern írók figyelmébe. „A nemzeti hőskor hagyja maga után” — így a „Hymnus” költője — a nemzeti hagyományt s nemzeti hagyomány és nemzeti poézis szoros összefüggésben állanak egymással. A bölcsi hagyomány vagy épen nincsen, vagy igen vékony határokban áll, ott nemzeti poézis sem származhatik; az ott születendő énekes vagy saját (tisztulást és folyamatot nem találhat) lángjában sülyed el, vagy külföldi poézis világánál fog fátkyát gyujtani; s hangjai örökre idegenek lesznek hazájában. Mert a nemzeti poézis a nemzeti történet körében kezdi pályáját s a lyrának később feltámadó s individualis érzelmeket tárgyzó zengése is csak ott lehet hazáivá, hol az s nemzeti történet régi muzsájától kölesönöz sajátját s személyes érzeményeit a nemzeti hagyomány és nemzeti meg-nemesített életkor nimbuszán keresztül sugározhatja”. — Imé, a két nagy költő nyilatkozatai, melyekben mi: a kozmopolita nem ekoziség garázda korszakában — jöttehe-séget fódóztunk fel. Igazságuk ma is igazság, intelmök ma is intelem, az akkori veszedelem ma is veszedelme nemzeti voltunknak.

Az adókövetés.

— augusztus 22.

Most folyik országsszerte az adókövetés és ennek nyomán felzudul az egész közvélemény. Valahányszor adót vetnek ki a hatóság járszallagján vezetett adókövető bizottságok, elmaradhatatlan a panasz a közönség köréből, ami természetes is. Mert adót nem fizet senki sem szívesen. Ezuttal azonban jogos minden panasz az adókövető bizottságok ellen, mert eddig még nem tapasztalt könyörtelenséggel járnak el a harmadosztályu kereseti adót fizető polgárok

ellen. Nemcsak a fővárosban, de a vidéken mindentűtt.

Mintha felülről azt a határozott direktívát adták volna az összes pénzügyigazgatóságoknak, hogy tiz-husz-harminc százalékkal emeljék az adókat. Nem tudjuk, hogy tényleg így történt e, de mindenesetre el kell fogadnunk azt, hogy sem a pénzügyigazgatóságok kiküldöttéi, sem az adókövető bizottságok tagjai nem a saját szakállukra emelik az adókat.

Már pedig az a közönség, amelyre ezeket a nagy adókat kivetik, sőt részben már ki is vetették, nem bírja elviselni az új, a nagyobb terheket. A legutóbbi négy esztendő egy nagy gazdasági krízis volt, kereskedelmünk és iparunk ez idő alatt nemcsak hogy meg nem erősödött, hanem gyöngült és pusztult. Ezekre a társadalmi osztályokra nagyobb terheket rakni már az állam érdekében sem lenne szabad. Mi elismerjük azt, hogy az államnak az ő fokozott kiadásaihoz fokozott bevételekre van szüksége, de nem ismerjük el azt, hogy az államnak joga lenne a tulzott adóteherrel a kereskedő és iparos osztály existenciáját kétségessé tenni. Az államnak nem lehet az a feladata, hogy elviselhetetlen terheket rőjjon a polgárságra s így tartsa fenn az államháztartás egyensúlyát, hanem az, hogy ha kiadásai növekednek, más uton kell szereznie fedezetet. Ezzel a kíméletlen adótaktikával csak azt érik el, hogy esőkkentik az önálló existenciák számát, az adóval tulterhelt kisiparos és kiskereskedő kénytelen becsukni a boltját és a tőke zsoldjába szegődni. Ezekből is proletárok lesznek és nem hisztük, hogy a proletárok számának szaporítása érdekében állana ennek az osztályharcból amugy is eléggé sujtott országnak.

Ezek az adókövetési mizériák is minden szónál ékesebben bizonyítják, mennyire megérett már nálunk a fokozatos adó szükségességének kérdése. Annál kellemetlenebbül érintheti a közvéleményt az a hír, hogy a fokozatos adót nem a remélt és hirdetett formában fogják megvalósítani, hanem egy olyan formában, amely adórendszerünknek gyökeres változását nem idézné elő. Már pedig ezen gyökeres változás nélkül soha nem lesz javulás a mi adóviszonyainkban, ellenben rosszabb, tűrhetelelenebb lesz az állapot évről-évre.

Nem akarjuk kétségbe vonni a vezető köröknek jóhiszeműségét, de engedjék meg kijelentenünk, hogy ez a jelenlegi adókövetési taktika nagyon

rossz hatást tett a magyar közönségre. Elvégre az új korszak feljöttével azt vártuk, hogy legalább sérelmeinknek egy része jóakarattal orvosolva lesz. Nagyon sajnálnók, ha éppen ennek ellenkezője következne be.

Politikai hírek.

Darabantok és a közigazgatási bíróság. A közigazgatási bíróság ma délelőtt tárgyalta Csanádvármegye és Makó városa törvénytelenül kinevezett és a parlamentáris élet helyreállításával elmozdított tisztviselőinek panaszát, amelyben állásukba való visszahelyezésüket és beszüntetett illetményeik folyósítását kéri.

E panaszok előzményei többé-kevésbé ismeretesek. Csanádvármegye törvényhatósága ugyanis annak idején megtagadta az önként befizetett adók beszállítását, mire a minisztertanács fölhatalmazta Cseresnyés János főispánt, hogy a renitens tisztviselőket fegyelmi alá vonhatja, őket elmozdítja, s helyettük másokat nevezhet ki. Cseresnyés főispán bőven élt e rendkívüli hatalmával. Elmozdította Hervay István alispánt s helyébe kinevezte Farkas László árvaszéki elnököt, árvaszéki elnöknek kinevezte Barna Sándor ülnököt. Elmozdította Tóth József főjegyzőt és kinevezte helyébe Dudirszky Bélát, Dózsa Sámuel főügyész helyébe kinevezte dr. Gerő Géza ügyvédet, azonkívül aljegyzőnek egy csomó ügyvédjelöltet nevezett ki, elmozdított egy sereg főszolgabíró és szolgabíró s valamennyit helyettesítette a kreaturáival. Ezek az urak egészen f. évi április 12-ig ellátták úgy a hogy a hivatalukat. Akkor jött az új belügyminiszter rendelete, amelyvel felhívta a régi, alkotmányhi tisztviselőket, hogy fogadják el régi hivatalaikat. Ez meg is történt. Most aztán előállottak Cseresnyésnek a hivatalokból kiharcolt emberei s a belügyminiszter rendelete ellen panaszt adtak be.

Kolozsvári pótválasztás. Kolozsvár első kerületében ma van a pótválasztás Kecskeméthy István és Böhm Mihály függetlenségi jelöltek között. Estig leszavazott Kecskeméthyre 428, Böhmre 284. Kecskeméthy megválasztása bizonyos.

A választás a késő esti órákban ért véget óriási izgalom közepén. Ugyanis már minden választó, még a szavazatszedő bizottság tagjai is leszavaztak, amikor úgy Kecskeméthynek, mint Böhmnek egyenlően 720 szavazata volt. Ekkor Cikmantosi választási elnök leszavazott Kecskeméthyre, aki így Kolozsvár első kerületének képviselőjévé választatott.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, augusztus 22.

Az új korszak a szociális reformok jegyében született, természetes tehát, hogy a kormány munkaprogramjának legfontosabb részét éppen a szociális reformok előkészítése képezi, különösen nagy gondot igényel a választói jog revíziója, amelynek olyan törvényjavaslatot kell eredményeznie, hogy általa minden jogos törekvés kielégítést találjon. Elvi kérdésekben a nagyközönség már ismeri a kormány álláspontját. Ismeri legalább annyira, hogy intencióinak modern és liberális szempontjaival tisztában lehet. Ennek a kérdésnek azonban mint általában minden nagyfontosságú államjogi reformnak, vannak olyan technikai részletkérdései is, amelyek dacára alárendelt mivoltuknak, a legimminensebb módon érintik a lényegét is.

Ilyen részletkérdése az új választási törvénynek a szavazás megejtésének módja például. Mert akár községenkénti, akár járásszerű legyen is a szavazás, bizonyos az, hogy a választói törvénybe nem lesznek átvehetőek. A kérdés most, az előkészítő munkálatok legelején már fölmerült és illetékes körökben is az a vélemény, hogy az új törvény

tervezetnek feltétlenül reformot kell tartalmaznia ebben a részletkérdésben is. A törvény jelenlegi intézkedései szerint egyforma eljárás követendő a szavazatszedésben a háromszáz választóju meg a tizenkétezer választópolgárt számláló fővárosi kerületekben is. Sem ott, sem itt nem dolgozhat három szavazatszedő bizottságnál több. A jelenlegi törvény intézkedése tehát, ha ma egyéb tekintetekben nem is, de a humanitás szempontjából egész bizonyosan tarthatatlan. Hízen van már tapasztalásunk téli választások dolgában, amikor három választási bizottság munkája mellett néha egész nap és éjjelről hajnalra kint kell ácsorogniok a választópolgároknak a csikorgó hidegben. De ha az éghajlati sanyaságoktól el is tekintünk, abszurd a mai választási technika, mert szinte lehetetlenné teszi a polgárság számára politikai jogának gyakorlását. Elvégre nagyon ritka az olyan ember, aki gyönyörűségnek tartja az életveszélyes túlekedést, hogy a szavazatszedő bizottság elé jusson.

Mindezek a dolgok, most a választói törvény revíziójával kapcsolatosan aktuálisak; a mint értesülünk, a belügyminiszteriumban most folyó előkészítő és adatgyűjtő munkálatok során, komoly megfontolás tárgyává is tétetnek.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter forrásunk szerint, minden a választói törvényre vonatkozó munkálatban magának tartotta fenn az ellenőrzést és vezetést, s így ebben a kérdésben is vezetni kívánja azokat a tanácskozásokat, amelyeket a dolog fontossága szükségessé tesz. Mindezekből pedig az a tény konstatálható csaknem teljes bizonyossággal, hogy a választói törvény munkálataival a miniszteriumban még a dolgok legelején vannak. Nem igazak tehát azok a hírek, amelyeket bizonyos oldalról nem minden célszerűség nélkül terjesztenek, hogy tudniillik a kormány a viszonyok nyomása alatt, a törvényjavaslat tervezetét siettetné. Wekerle Sándor miniszterelnök különben már annak idején programbeszédjében

NE KERDEZD . . .

— H. e. „Szabadság”-nak írta: Teleki Béla —

Ne kérdezd, üdvünk meddig élhet?
Mi lesz, ha szívünk majd kiég?
Szerelmünk most egy örök élet
Minden kőjét oszthatja még.
Csókolj, édes, még szilajabban,
Hadd haljon csókra csók, ne bánd!
Csak a mi meghalt, halhatatlan. . .
Egyetlen egy ily pillanatban
Évmilliókat élek át.

Im osztja illatát a rózsá,
Im, nászdalt zeng a csalogány,
És egy ez illat, egy e nóta
Tavaszkok végtelen során.
Mit bánja a dal, hogy ki zengi
S az illat: mily rózsán fakad,
Sirunkon más fog mást ölelni. . .
Csókolj, öröklét üdve semmi,
Ha elvész egy ily pillanat!

NÉGY ORSZÁGON KERESZTÜL.

Tanulságos külföldi utat tettem ismét az idén. Beutaztam a nagy Németországot, amely úgy kulturájával mint intézményeivel és törvényhozásával és iparával is nagy hatást gyakorol mindenkire. Jártam Belgiumban, Hollandiában és Ausztriában is.

A némettség csodálatosan nagyot haladt a legutóbbi évtizedekben, úgy a nemzeti szellem mint Németország teljes joggal aspirálhat a világhatalom döntő polcára. Bizony boldog lenne a magyar ha gazdasági és erkölcsi fellendülés dolgában versenyezni tudnánk a nagy német néppel.

Minden második esztendőben tanulmányutat teszek a külföldön. Két év előtt Francia és Angolországot utaztam be, nemcsak a szórakozás és ismeretek szerzése szempontjából, hanem azért is, hogy tanulmány tárgyává tegyem, s mi újat és jót produkál a külföldi sajtó és annak legfőbb életszerve, a reklám.

Az első város, melyben német földön megállapodtam, Drezda volt. Nem tuzlok, amidőn azt állítom, hogy a kontinens egyik legszebb, helyesebben legeminosabb városa ez. Az utóbbi évtizedekben teljesen átépítették. utcái tiszták, szélesek és nyílegyenesek. Drezda szépségét számos, szebbnél szebb park és virágos kert az épületek virágdíszítése emeli. A nagy dóm tornyáról ha letekiatunk a városra, az olyan benyomást kelt, mint egy kolosszális virágos kert, amelybe szimmetrikus szabályossággal vannak elhelyezve az utcák és terek. Mindamellett nagy ipari és kereskedelmi központ ez a város, gyáripara is híres.

Innen Lipcsebe utaztam, ahol bizonyos foku csodás vár reám. A híres Lipcse, a német irodalomnak ez a gőpontja koántsem olyan szép és impozáns — legalább külsőleg — mint azt az ember a híre után elképzei. Régi, ódonváros, szűk, kétes

tisztaságú utcákkal; egyes középületei, amelyek a múlt század elején épültek, érdekes építészeti emlékei a reneszánsz és gót stílus egybeolvadásának, de aki nem a régi német építőművészet műveit jött tanulmányozni, az nem talál valami tulzott gyönyörűséget a nagy, komor épületek nézésében. Lipcse egyébként élénk forgalmu centruma Németország déli részének, könyv- és szőrmeáru piaca most is világhírű. Bizvást mondhatni, hogy Lipcse a szücsök Meckkaja, idehozzák a világ minden részéből a kidolgozott szőrme áruk javát s viszont innen viszik el azokat a világ minden tájékára.

Innen Berlinbe vitt az utam, a világ negyedik városába. Közel három millió lakosa van Berlinnek, amely már minden izében világváros. Ami legelsőbb is feltűnt nekem, az Berlin óriás idegenforgalma, amelyre egyébként a német nagyobb városokban nagy súlyt helyeznek. Minden pályaudvaron nagy idegenforgalmi irodák vannak, ahol az idegent minden elképzelhető felvilágosítással és instrukcióval látják el.

Gyönyörű kiállítású könyveket, füzeteket kap itt az ember ingyen, melyek a város nevezetességét és hírnevét ismertetik. Hogy maigyre ma is a világváros az idegenforgalom számára pl. Berlin, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a droske-kocsisok és automobil-scofförök mesés tájékozottsága Berlin látnivalóiról. Berlinben ugyanis nincsenek kétfogatu bérkocsik, hanem csak taxaméteres droskék és automobil-bérkocsik. Budapestén csak most kezd szóba kerülni az automobil bérkocsik kérdése s a lehető izgatottságot kelt a

kijelentette, hogy a kormány tendenciózus hangulat keltések hatása alatt nem fogja magát ebben a nagyfontosságú kérdésben elszigetelt intézkedésekbe kényszeríteni.

(Az udvar Budapesten.)

Bécsi tudósítónk jelenti: Ősszel hosszú szünet után ismét udvariartás lesz Magyarországon. A toskánai nagyherceg, mint a király vendége már a jövő héten Gödöllőre megy és több héten át ott is marad. Maga a király, ha egészsége engedi, szeptember 20-án szándékozik Gödöllőre költözni és ott maradni a delegációk megnyitáig, amikor átköltözik a budai várakba. A főudvarmesteri hivatal már megkapta az utasítást, hogy a négy-hat hétre tervezett magyarországi séjour programját állapítsa meg. A program igen változatos lesz; kezdődik nagyarányú udvari vadászatokkal Gödöllőn, ahol hetenként kétszer kisebb udvari ebédek lesznek. Minden hétfőn és csütörtökön a király be fog jönni Budapestre és általános kihallgatásokat fog adni. A budai tartózkodás alatt hat nagy udvari ebéd lesz; továbbá egy bál az udvarnál és egy nagy udvari bál. A nagy ebédekre és a bálokra a diplomáciai kar is hivatalos lesz, úgy, hogy a külföld képviselői is kénytelenek lesznek egy két hétre Budapestre költözködni és a magyar politikuskal megismerkedni. Tervben van, hogy a király személyesen vegyen részt az Andrássy-szobor leleplezési ünnepségén, látogassa meg az új szépművészeti muzeumot, jelenjék meg a színházokban és a lóversenyen is. Szóval: valóságos udvari életet ígérnek ezekre. Hozzáteszi tudósítónk, hogy a magyarországi tartózkodás alatt a magyarországi udvarnagyt fogja az udvartartást vezetni és a magyar udvar méltóságok lényegesen szolgálatot fognak teljesíteni.

bércosik és bércosi tulajd. között Berlinben ellenben már ötszáz automobil áll a nagyközönség rendelkezésére. Ugy a soffőrök, mint a droszkocsosok oly intelligensen tudják elmagyarázni minden nevezetes helyének történetét, az egyes szobrok jelentőségét, hogy azt Baedekerben sem olvashatjuk ki-meri öbben. Berlinben és a nagy városokban úgy látszik iskolát tartanak fenn a soffőrök és kocsosok számára, melyekben ezen ismeretekre oktatták őket. Nagy szükség lenne erre Budapesten is. Érdekes az is, hogy az automobilon, mint a droskék taxamétere, nemcsak óraszámra, hanem kilométerszámmal is be van rendezve és a tarifa megállapítva.

Berlin legimpozánsabb látványlóját a Siegesallé az, 6 körül 50 szebbnél szebb szobrával. Imponál az Unter den Linden, a Friedrich strasse, a Leipziger strasse. Olyan látványlóját nincs Berlinnek, amely éppen szenzációsan tudna hatni a budapesti emberre. Ami nagy alkotás Berlinben van, az mind nagyobbára az utóbbi évtizedekben letesült. Ebből fogalmat alkothatunk arról, hogy milyen rohamosan fejlődik ez a város. Naponta ötven-havanezer külföldi fordul meg itt, ami rengeteg jövedelmet jelent Berlin szállodáinak és vendéglőinek és kereskedőinek is.

A nyári szezonban is élénk színházi élet van a nemetek fővárosában, az Apolló és Metropol színházokban estéről estére szünet nélkül elbűvölő játékokkal. Mezőnyem Berlinnek egyik Párisból kölcsön vett érdekességét; a Cabaretet is. A Cabaret előadás nemcsak hogy nem tetszett, de bizvást konsta-

Az új posta-palota.

Közeledik a megvalósuláshoz.

Értekezlet a városházán.

(Saját tudósítónkól.)

— augusztus 22.

Ismeretes dolog, hogy Debrecenben régi terv az új posta-palota építése, amely ügylátszik most már közeledik a megvalósítás felé.

A posta-palota építése ügyében a városházán tegnap értekezlet volt. Ezen az értekezleten Bészler Károly elnökelt a távollevő Kovács polgármester helyett.

Kivüle jelen volt Schöp ing Ágoston nagyváradai posta- és távirada igazgató, Eise-man Oszkár pénzügyigazgató helyettes, Szávay Gyula ipar és kereskedelmi kamarai titkár, Szabó Kálmán orsz. képviselő, Szentkirályi Tivadar kamarai alelnök, Csathó Zsigmond debreceni postafőnök, Magoss György t. főügyész, Acél Géza főmérnök.

Az ülésen több terv merült fel, hogy a posta-palotát hová építsék. Eise-man Oszkár kijelentette, hogy legelőszerűbb lenne az ügyvel kapcsolatosan megoldani a pénzügyigazgatóság elhelyezésének régen vajdó kérdését, miután a pénzügyigazgatósági hivatalok jelenlegi helyiségükben tényleg nem maradhatnak soká.

A jelenlevők helyesnek találták a tervet, a mely szerint a kincstári palotában posta, távirada és telefon hivatalok mellett az épület egyik szárnyában a pénzügyigazgatóság hivatalai is elhelyeztessenek.

A négy terven az értekezlet úgy döntött, hogy az eredményt nem hozza nyilvánosságra, csak akkor ha az elfogadott tervek egyike elfogadhatott.

E szerint még nem tudható, hogy a postapalota hol lesz. Kétségtelen azonban, hogy a palota nem a piacon lesz. A palota céljaira hatalmas épület létesül.

A kereskedelmi és iparkamara az értekezlet megbízásából, a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intéz. A mai értekezleten szóba került tervek alapján készít javaslatot

tálhatom, hogy a budapesti breitlinél semmivel sem különb. A berliniek Párisból csak a Cabaret külsőségeit sajátították el, de szellemébe hatolni nem tudtak.

Berlinből Hamburgba utaztam Európa ezen legnagyobb kikötőjével, mindenképpen imponál az idegennek. Nemcsak kikötőjével, amelynél nagyobb és rendezettebb nincs a világon, de nagyságával és monumentális építkezéseivel is. Felkérhetetlen lesz előttem a látvány, melyet a kikötő nyújtott. Száz és száz óceánjáró kolosszus himbálódzik a néhez, sötétzöld vízen, apró kőzöcsök és csónakok raja hemzseg körülöttük. A rakparton a világ minden nemzetiségű népe hőmpolyog, tolokodik, lármasz tarka összevisszaságban. Magyar parasztokat is láttam. Amerikába igyekeztek. Röngyösök voltak és szomorúak. Összeszorult a szívem. Egy sebes parti gőzös két óra hosszat kalandozik az Elbán, míg az ember minden látványt megtekint. Maga a város amilyen régi, olyan élénk és forgalmas.

Legközelebbi állomásom Amsterdam volt, a hollandusok gyémántközörléséről híres fővárosa. Érdekes, forgalmas kikötőváros. A hollandusok barátságos, bár kissé szögletes emberek, akik a külföldit nagyon megbecsülik. A nagy meleg, rossz étel és ital hamarosan Belgium fővárosába, Brüsszelbe kergetett, s megnézvé annak nevezetességeit, a gyorsvonat Os endéba röptetett.

Állítólag pihenni jöttem volna ezen világhírű furdőhelyre, azonban pihenésről alig lehet szó. A világi örömlők hű vására ez a hely, csupa külsőség és pompázás minden,

amelyet a város tanácsához nyujt be s ezután felterjesztik a kereskedelmi miniszterhez.

KÖZIGAZGATÁS.

Adótárgyalás.

Hatodik nap.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 22

Ma volt az adótárgyalások hatodik napja, mely, miként az előző napokon, teljes rendben, nyugodtan, minden izgalom nélkül folyt le.

A mai tárgyalásra 70 adóköteles polgárt idéztek be, akik közül 42-en jelentek meg.

A bizottság ezuttal is dr. Megyeri elnöklete alatt működött. Tagjai: Nálnácssy Lajos vaskereskedő, dr. Szűcs Géza, Szilágyi Bálint ügyvéd és Kovács Mihály fűszerkereskedő voltak.

A tárgyalás eredménye a következő:

Szabó Mihály szappanos 24 korona, Nagyházy János kőműves 36 korona, Fodor József sirkőraktár 140 korona, Stégermüller Árpád építész 340 korona, Tóth János lakatos 30 korona, Pásztor Gyula vaskeresk. 260 korona, Bihari Károlyné temetk. intézet 80 korona, Kersáts Gyuláné temetk. intézet 186 korona, Czobor Károlyné mézeskalácsos 32 korona, Böszörményi Lajosné kupec 14 korona, 40 fill., Cseh Ferenc építész 30 korona, Felussy György kupec 20 korona, László József nyomdász 60 korona, Tar Gábor építőmester 42 korona, 84 fillér, Kellner és Witt kereskedő 84 korona, 80 fillér, Duttka Györgyné libás 6 korona, Szűcs Gergelyné mosdó 12 korona, Kulcsár Mihály kőműves 24 korona, Bőr János kovács 30 korona, Szabó Gábor kőműves 20 korona, Végh János kőműves 60 korona, Nagy Gábor szappanos 25 korona, Madar János kőszőrűs 20 korona, Szepesi Sándorné libás 6 korona, Suba Sándorné libás 6 korona, Törös Mihályné 30 korona, Bicó Gyula építész 153 korona, Juhász István lakatos 80 korona, Barta István kövező 50 korona, Szekeres Gyula kéményseprő 71 korona, Morvay Sótér kéményseprő és szállásadó 200

mint ha az emberek nem annyira egészségük helyreállítása céljából jönnek ide, hanem azért, hogy lássanak és láttassanak. Annyi a furdővendég, hogy órákhoz kell a tengerpart fővényében ácsorogni, míg az ember egy furdőkabinhoz jut. Urak és hölgyek együtt furdőznek és a hűvös hullázokban meleg a flörtölés. Sok hölgy furdés közben kalapot, cipőt, harisnyát, a derekat és lábakat befűdő uszókosztümöt és — fűzöt is visel. Konstatálhatom, hogy ezek a legszemérmesebb ruázatu hölgyek a legkacérabbak.

Ostende sokat nyujt, de egyuttal Európa legdrágább furdőhelye is. Világhírű játékbankja is van, amelyben kora reggeltől késő estig folyik a baccarat és a roulette s érdekes, hogy a hölgyek sokkal intenzívebben hódolnak a játékszenvedélynek, mint az urak. Ostendében való tartózkodásom alatt vendégszerepeit ott Caruso, a tenoristák királya, skit tizenötezer főnyi közönség hallgatott, a világ legszebb és legnagyobb Courszalónjában. A remek hangu művész egy estére öszékly tízezer frank tiszteltétjét kapott.

Nem mondhatnám, hogy Ostende látását szibajában jól éreztem volna magam. Néhány nappal ott tartózkodás után szedtem is a sátorfát és a német katólikusok centrumába, Kölnbe utaztam s innen Münchenbe, Salzburgon és Bécen át Budapestre hozott a száguldó gőzparipa.

Boldog voltam amikor a határon magyarul üdvözölt a kaulus nem kevésbé kellemesen érintett, amikor Pozsonyban magyarul készített ételt enntem. Hasztalan a magyar gyomor nem bírja a való-

korona, Molnár Istvánné terménykereskedő 40 korona, Demeter István kerékgyártó 22 korona, Erdődi József kerékgyártó 22 korona, Molnár András terménykereskedő 26 korona, Révész Adolf 45 korona, Szabó József kovács 60 korona, Gál Imréné vadkereskedő 28 korona, Csáthy Ferenc könyvkereskedő 120 korona, Pongrácz Géza papírkereskedő 437 korona, Molnár Ambrus 43 korona 45 fillér.

Egyház és iskola.

— Vizsgálatok és beiratások a Svetits intézetben. Augusztus hó 31-én és szeptember hó 1-én — reggel 8 órától dél után 3 órától — lesznek a felvételi, javító- és magánvizsgálatok, melyekre legkésőbb augusztus 29-ikéig az intézetben előre kell jelentkezni írásban vagy élőszóval. Szept. hó 3. 4. 5. napján — csak reggel 9—12 óráig — lesznek a beiratások. Az első két napon csak kath. vallású növendékeket veszünk fel, kivéve azon más vallású növendékeket, kik már intézetünkbe jártak. Minden iskola számára a törvényesen előírt kor és előképzettség megkívánatik, az utóbbit esetleg felvételi vizsgálat által lehet pótolni. A beiratás alkalmával előre fizetni kell a beiratási díjat, mely alól senkinek sem adatik felmentés. A beiratási díj az elemi iskolában 2 korona, a polgári iskolában 4 korona, a tanítónőképzőintézetben 10 korona. Azonfelül a beiratás alkalmával minden növendék tartozik fizetni két koronát bizonyítvány, értesítő, könyvtári-díj stb. fejében. Az évi tandíj az elemi iskolában 40 koronát, a polgári iskolában 50 korona a tanítónőképzőintézetben 100 korona. A tandíj mindig előre fizetendő, félévi, három, két vagy egy havi részletekben. Tandíjelengedést csak legalább jeles előmenetelű, valóban szegény növendékeknek adhatunk és pedig újonnan belépő növendékeknek csak az első félévi érdemsozrat alapján, amelyet intézetünkben nyernek. 6-án reggel 8 órakor lesz az ünnepélyes Veni Sancte; utána a rendes tanítás kezdődik.

Iskolai beiratások. A beiratások az ágost. hitv. ev. iskolába szeptember hó 1. 3. és 4. napjain mindig d. e. 9—12 óráig, d. u. 3—5 óráig tartanak a Miklós utcai ág hitv. ev. iskola I. emeleti termében. Az újonnan jelentkezők születési, himnológiai és esetleg iskolai bizonyítványt tartoznak felmutatni. *Iskolaszék.*

gatott fiom, francia és német konyhát, amely a külföldön mindenütt dívik.

Nagy darab világot jártam be néhány hét alatt; országokat melyekben tetőpontján áll a kultúra és gazdaság, városokat, amelyeknek híréből visszhangzik a világ. Még is nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy Budapestnél szebben épített és gyönyörűbb fekvésű várost nem láttam. Ha ki tudnánk használni a mi fővárosunk szépségét, ha megfelelő reklámot tudnánk csinálni hazánk-nak a külföldön, önzönlene nek hazánkba az idegenek, mert meggyőződésem, hogy szobát és jobbat mint nálunk, a külföldön sem találnak.

Megfigyeltem azt is, hogy a külföldön a villamos világítás teljesen kiszorít minden más világító eszközt, mert bebizonyult, hogy jobb, olcsóbb és veszélytelenebb minden másnál.

A mit figyelmébe ajánlok igen tisztelt honfitársaimnak, különösen a kereskedőknek és iparosoknak, az a reklám, a hirdetés, amely a külföldön olyan szerepet játszik, mint a mindennapi kenyért. Üzlet, gyár, bolt, áruház, vendéglő és az önnálló kereseti ágaknak egyike se tudja nélkülözni a külföldön a mindeneket éltető, becsületes reklámot. Nagy és gazdag lesz Magyarország akkor, ha a mi produktív osztályaink is olyan nagy súlyt fognak helyezni a hirdetésre, mint Németországban, Belgiumban, Hollandiában és Ausztriában.

Leopold Gyula.

Árvaügyi bizottság ülése. A debreceni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága e hó 24-én délután 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Az ülésen Dicsőffy József lelkész elnököl. Tárnyak: Folyó ügyek.

A zsidó polgári leányiskola helyisége. A zsidó polgári leányiskolának, a városunk ezen új tanintézetének igen alkalmas helyiséget bérelt az iskolaszék. — A Budaházy ház ez, az Arany János u. 40 sz. alatt, amelynek világos szobái elkülönített udvara teljesen meg fognak felelni a követelményeinek. A helyiséget a napokban vette át Katz Jakab iskolaszéki gondnok és dr. Kardos Albert a polgári iskola igazgatója s ugyancsak ők gondoskodnak az iskolában szükséges felszerelésekről.

Szökés párosan.

A panorámás leánya.

(Saját tudósítónktól.)

— augusztus 22.

Ott ülnek a komor rendőrlegénységi szobában kíváncsi szemek profán vizsgálódása közepett szorosán összesimulva, egymást átkarolva szerelmesen Mici, az édes kis Micike, meg a lovagja az az ábrándos tekintetű legényke, akinek úgy ragyog a boldogsággal vegyes önérzettől az arca. Ugy összebujnak, mint egy megriasztott galamb pár. Várják szorongva várják, az induló percét. Mert indulni kell, indulni muszáj — így szól a kérélhetetlen szigorral kiadott utasítás — vissza... Oh vissza...; a mikor olyan jól esik távol lenni onnan. Nem persze ebben a kellemetlen környezetben, de másutt, enyhébb éghajlat alatt... Szerem istene, óh! Ámor! minek is van rendőrség a világon. Csüggedtem, nyugtalanul figyelik az óramutatót. Az idulás ideje rohamosan közeledik. A leányarcán a levertség az aggodalom kifejezésével számlálgatja a perceket, miközben mintegy védelmet keresve szorosabban simul a fiuhoz. Szent Kleofás! mi lesz most, mit mondanak majd otthon. Otthon, igen otthon! A fiu igyekszik gyengéd szavakkal bátorítani, magyarázza neki, hogy otthon meg fogják érteni, hogy mindezt a szerelem tevé és hogy a virágnak megtiltani nem lehet. Elvégre is ők nem tettek semmi rosszat... Szeretik egymást, ennyi az egész. Majd belenyugosznak a dologba az öregek, a Micike szülei, be fogják látni, hogy ők az okai mindennek.

Az ám, ha a bájos Micike szülei olyan szivtelen, könyörtelen emberek nem lennének. Különösen a papája, aki egy pöttyöt sem akart hinni a szerelem hatalmában, amiről a fiatalok zengedeztek előtte ékes nyelvezeten. És pedig láthatja makacosságának következményét. Ez a romantikus kis eset egyébként csak előnyvel járhat órá, ha ejt is valamelyes csorbát apai büszkeségén.

A Micike papája ugyanis panorámás és Nagyváros városában lakik. Batti Mihálynak hívják az öreget. Batti mester, mint olyan, szegénységben, de tisztességben tengődik tekintélyes számú családjával a panoráma hajtotta sovány jövedelméből. Micike, a legidősebb gyermeke, igen bájos, regényes hajlamú leányzó, akit nagyon szeretett és akire nagyon büszke volt. Valami jóra való komédiásnak szánta. Volt is már köröje, amikor ima beköve kezét a katasztrófa.

Titokban szerelem szövődött, fonódott Micike és az apja szolgálólegénye Kovács Tibor között. Az öreg komédiás megfektette a dolgát, és nyomban radikális intézkedésekhez isnyult, kiadta a legény utját, hanem a fiatalok

nem tudtak belenyugodni a körülmények illetően alakulásába és ma reggel szívében a nagy szerelemmel, megszőktek. Fájdalom, nem sokáig áldozhattak háborítatlanul Ámor Istennek. Batti mester szigorúan jelentést tett az esetről a rendőrségnél, amely táviratot menesztett a szélrőzsa minden irányában, így megkereste a debreceni rendőrséget is. A szőkevény pároska pedig vesztére egyenesen erre vette az utját. Az állomásnál aztán Mile Pál fogalmazó intézkedésére már várt rájuk Bardóc rendőrbiztos, aki beinvitálta őket a központra. Ott turbékoltak egész nap rendőri felügyelet mellett, mignem az esti vonattal hazazónáztattak.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— augusztus 22.

(Pesti rigmusok.)

Láttam szülőt, ki gyermekét megölte,
Láttam vadat, ki emberhúst evett,
Vampirt, ki vérenek vérét kiszivta,
Tigrist, oroszánt, kigyót, vérebat.
De ki e szörnyet mind megszégyeníti,
Ki emberhúst ebédél s vérbe tur,
Az — legalább így tartják mostanában
A pesti, pesti, pesti háziur.

Belőlem nem beszél az elfogultság
Jobb házi uram, mint most, sose volt,
Engem szegény például most negyedkor
Egészben száz forinttal stájerolt.
No lám! Pedig — az Isten lássa lelkét! —
Tisztán csak tőle függött, rajta állt,
Hisz háromszázzal is emelhetett vón,
De ő szerény volt... A rézangyalát!

Ezért elfog mélységes hálaérzet,
Valahányszor reája gondolk,
Hegy hódoló alázattal köszöntöm,
Ha látom, — az természetes dolog.
Sőt azonfölül azt is megigérttem,
És lekötöttem néki a szavam,
Hogy több gyermekem nem lesz soha többé,
(Azt is sokalja már, a mennyi van!)

Ezekből immár, mint a nap, világos,
Hogy rut önérdék engem nem vezet
A szivemből felbugó szánalom csak,
Mit emberitársaimhoz érezek.
Szegények! ők — úgy látom a jövendőt
Nem fognak lakni már egyáltalán,
A mint leszoktak rég a jóllakásról,
Leszoktak a lakásról is talán.

A jóllakás! Mily ábránd lett ez is már!
A husnak ize is feledve rég,
Oh marhák! annyian vagytok ti itten,
És még sincsen belőletek elég.
Ha ez a szörnyű helyzet még soká tart,
Attól félek, más hátra nem marad,
Mint hogy éhünkben és veszett dühünkben
Feltaljuk majd a — háziurakat!

Fenő.

— **Az iskolahajó.** Dícséretére válik Sz. Nagy Sándor urnak, hogy Debrecen város közönségének érdeklődését felkeltetni igyekszik az iskolahajó ügye iránt. E tárgyban igen érdekes fejtegetéseket küldött be hozzánk, melyet csak azért nem közölhetünk, mert egy helyilapban már előzetesen megjelent. Óhaja az, hogy a Debrecenbe érkező Vargha kapitány már előkészített talajra találjon akciójával. Szotyori Nagy Sándor ur általunk hozza nyilvánosságra, hogy az iskolahajó céljaira lakására (Hatvan u. 15. szám

alá) küldendő pénzt a helyi lapokban nyugtázza, az összegeket pedig *Solymári Oszkár*, a tengerészeti akadémiai igazgató fogja a „Budapesti Hírlap”-ban nyugtázni, minden egyes adakozó különös fölemlítésével. Az iskolahajó ügyét melegen ajánljuk a nemzeti elhaladást gyarapító nemes eszmék iránt, oly nagy fogékonysággal bíró debreceni közönség pártfogásába.

— **Boockay-ünnep Hajduszoboszlón.** A hajduszoboszlói Boockay-szobor leleplezését egy évvel elhalasztotta a bizottság, az ünnepélyt azonban Szoboszló alapításának 300 éves fordulóján, szeptember 2-án megtartják. E napon kelt ugyanis a letelepülő hajdúk adománylevele. Az ünnepélyre három tagú küldöttség, *Fekete Sándor* polgármester, *G. Tóth János* rendőrkapitány és *Fogthuy János* bizottsági tag meghívta *Wesprémy Zoltán* főispánt, *Kovács Gyula* alispánt, aki megígéri, hogy az ünnepélyen részt vesznek.

— **Csaplár Benedek halála.** Csaplár Benedeknek a kegyestanárság kormánytanácsosának a holttestét ma boncolták fel a törvényszéki orvostani intézetben. A boncolást *dr. Minich Károly* törvényszéki orvos végezte. A boncolás megállapította, hogy Csaplár halála szoros összefüggésben van a minapi merénnyel. Az agy főpap ugyanis a merénnyel folytatán combnyaktörést szenvedett. Nála is, mint minden idős embernél a esontörés gonyesedésbe ment át, aminek következménye vérmérgezés lett és a vérmérgezés folytán állott be a halált okozó szívbénulás. A boncolás eredményéről részletes jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet a merénylő *Jung József* ellen a törvényszéken folyamatban levő bűnpör aktáihoz csatoltak. A halottat a boncolás után papi ornátusba öltöztették és ez kúresrise diszturgónjak kiszállították kerepesi-úti temető halottas házába, ahol az Entrepise sutedet által előzőleg felállított diszes ravatalon helyezték el. A temetés délután 4 órakor megy végbe, a gyászistentiszteletet pedig holnap pénteken reggel 8 órakor tartják meg a piarista rendház kápolnájában.

— **A zugiskolák ellen.** Az alispáni hivatal még május hóban előterjesztést tett a miniszteriumnak, hogy a megyében levő számos zugiskola bezárásáról intézkedjék. A miniszterium erre vonatkozó leirata tegnap érkezett meg az alispánhoz s ebben a miniszter a zugiskolák ügyében elrendelendő vizsgálatot későbbi, alkalmasabb időre halasztja.

— **Debrecen a kolozsvári színház megnyitására.** Kolozsvár városa meghívta Debrecenre a szeptember hó 7-én tartandó színházi ünnepségre. A régi kolozsvári színházban záró-előadást tartanak 7-én, 8-án pedig megnyitják az új színházat. A város képviselőit fogja magát a jelentőségteljes ünnepen *Oláh Károly* tanácsnok által.

— **A csendőrtisztek új ruhája.** Szeptember elsején megváltozik a csendőrtisztek egyenruhája. Az aranyzsinór lekerül a kabátnyakról, a pitykés gombot meg lapos katonagomb váltja föl. A zsinórzat is megváltozik, a zubbonyról teljesen eltűnik s — az irás szerint — a csendőrtisztek ruhája sokkal kényelmesebb és csinosabb lesz a mostaninál.

— **Halott a vágányokon.** A rákos-palotai vasuti állomás közelében ma reggel a sinek között halva találtak egy 30-35 év körüli embert. A fején nagy zuzódás volt. Megállapították, hogy valamelyik vonat elütötte. Valószínű, hogy *Skornyák József* bognárral azonos. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Székhámos divatárus.** A budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki *Ács (Adler) Jenő* egri születésű 27 éves kereskedő ellen, akinek néhány év óta a Múzeum-körut 36. sz. alatt fahérmű és divatáru üzlete volt. *Ács (Adler)* még július 29-én elűt a fővárosból. Elutazása előtt azt mondotta, hogy *Abbáziába* megy üdülni. E helyett azonban *Bremába* utazott, ahol egy hajón Amerikába vitorlázott. *Ács* üzlete az utóbbi időben rosszul ment. *Derüre-borura* vásárolta hitelbe az árukat, jobbára bécsi cégektől. Mintegy 30 ezer koronát érő holmit vásárolt össze. Amikor azután közeledett a fizetés ideje, ládába csomagolta az árukat és *Dohány-utca 20. számú lakására* szállította. Itt az áruk egy részét 4419 koronáért *Schwarz Dávidnak* adta el. A többin is potom áron tudott adni. Az üzletben alig maradt néhány jelenléteketlen összeget érő áru. Amikor a hitelezők megtudták *Ács* szokását és rájöttek furfangos csalására, feljelentést tettek a budapesti főkapitányságon. Eddig a következő feljelentések érkeztek a rendőrségre. *Schiff Miksa* utócai és érdektársai, bécsi cégek, a kiktől 11679 koronát érő, *Goldstein Bernát* bécsi cég, a kiktől 7129 koronát érő, *Berger és Rosenfeld* bécsi cég, a kiktől 3800 koronát, *Lukács Soma* és társa budapesti cég, a kiktől 2319 koronát, *Feuer és Tréger* budapesti cég, a kiktől 1301 koronát érő árut vásárolt. A székhámos kereskedőt nyomozza a rendőrség. *Ács (Adler) Jenő* középkeresetű, arca hosszú, haja gesztenyebarna, szeme szürke, bajusza barna, elegánsan öltözködik.

— **Dal- és zene-estély.** A magy. kir. államvasutak debreceni műhelyének személyzete körében fennálló „Egyetértés” önképző, dal- és zene-egylet folyó évi szeptember hó 1-én az „Arany Bika” dísztermében táncmulatsággal egybekötött zárkörű dal- és zene-estélyt rendez. Belépő jegyek: páholy 5 kor., ülőhely 2 kor., állóhely 1 kor. 20 fill. A tiszta jövedelem a műhelyi munkások özvegyei és árvái segélyezésére fordítatik, mely célra feülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek este 7 órától kezdve a pénztárnál válthatók. Az estély kezdete este pont 8 órakor.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem *Fia-utca 44. dr. Ujfaluassy ház.* Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kiskabátban.

x **Egy pénztárca** találtatott az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* pénztáránál. Igazolt tulajdonosa átveheti a pénztárnál.

x **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányszori bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő *Grósz Nagy Ferenc* gyógyszerésznél. — Debrecen *Kossuth utca „Arany egyszarvu”* gyógyszeriar. 107—x 51.

x Az *Arany Bika* kávéházban minden este előgányzene.

Elütötte a vonat.

Egy fékező tragikus halála.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 22.

Csak tegnapelőtt adtunk hírt egy borzalmas vasuti szerencsétlenségről, mely egy szegény munkás embernek okozta tragikus halálát és ma már ismét egy ily nem kevésbé idegrázó

szomorú eseményről számol be a napi krónika. Ezuttal egy vasuti alkalmazott lett hivatásának, vagyis inkább könnyelműségének áldozata. *Tajti Istvánnak* hívják a szerencsétlent, aki segéd fékező. Ma a reggeli órákban szolgálatot teljesített kint az állomáson. Egy tehervonat tolatásánál segédkezett. — Az eset a kabai állomáson történt. A szerencsétlen ember saját vigyázatlanságának az áldozata. Munkája közben való könnyelműsége okozta veszedelmét. Terhes és nagy óvatosságot igénylő teendőjét, a kellő óvatosság nélkül végezte, ami már számtalan hasonló balesetnek volt okozója.

Tolatás közben ugyanis fel akart ugrani a mozgásban levő vonatra, miközben — nem ügyelve magára — félrelépve lezuhant és pedig oly szerencsétlenül, hogy a vonat alá került. A nehéz kocsisor kerekei keresztül gördültek rajta és mindkét lábát, kezét összeroncolták.

Eszméletlen állapotban szedték fel a földről és az első segélynyújtás megtörténte után beszállították a debreceni bonházba, ahol azonban gyógykezelés alá vették. Műtétet hajtottak végre rajta. Azonban hasztalan volt minden, az orvosi segítség nem menthette meg az életnek. Néhány percre magához tért ugyan az operáció után és *Orosz László* rendőrfogalmazó ki is hallgatta, de néhány perccel később kiszenvedett.

Felakasztotta magát.

Öngyilkos öregember.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 22.

Az öngyilkosságok az utóbbi napokban rohamos mérveket öltenek. Alig mulik el nap, hogy a lapok egy-két öngyilkosságról ne adjanak számot. Nem is csoda, mert hisz a mai kor halandó emberisége a lét vagy nem lét nagy örök kérdésnek legkönnyebb megoldását látja az öngyilkosságban. Hogy ez így van, bizonyítják azon óriási számok, melyek az öngyilkosság tovaterjedését mutatják.

Ma ismét eldobta magától az életet egy ember. Életunt volt. Valóságos teher volt reá nézve az élet. A jelent unta, a jövőbe pedig nem tekinthetett csillogó reményekkel — mert már öreg volt.

Weinrauch Pál a már öngyilkos. Hatvategyéves nyugdíjas törvényszéki szolgálat volt. Hozzátartozói már napok óta észleltek rajtak az elkeseredettséget a buskomorságot, azonban arra, hogy az öngyilkosság tervét forgassa agyában, nem gondolt senki.

Az öreg ember pedig mindenáron meg akart válni az élettől. Csak az öngyilkosság módja volt előtte kérdéses. Ugy látszik, ebben sem sokat ingadozott. Ma reggel *Faragó-utca 10. szám alatti lakásán* felakasztotta magát. Tettét csak későn vették észre, amikor már halott volt.

TAVIRATOK.

Csaplár Benedek temetése.

Budapest, aug. 22. Csaplár Benedek piarista tanár kormánytanácsosi ma délután temették el a közönség és egyházi világ előkelőségének nagy részvételével.

Provokált ujságró.

Budapest, aug. 22. A katonaságot támadó vasárnapi cikkéből kifolyólag ma délután a budapesti első számú honvéd gyalogezred egész tisztikara provokáltatta Zsedényi Aladárt, a „Pesti Hírlap“ munkatársát. Segédek délután több ízben tenéckoztak. Valószínű, hogy a párbaj esetleg párbajok holnap súlyos feltételekkel megtörténnek.

Öngyilkos urileány.

Kecskemét, augusztus 22. Molnár József kórházi főgondok feltűnően szép viruló fiatal Eszter nevű tanítónő leánya, lakásán melbelőtte magát. Haldokolva szállították a köz-kórházba. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

A földrengés.

Santiago de Chile, augusztus 22. A szénátus és a kama a holnap össze fognak ünni. Az az eszme, hogy törvényjavaslatot nyújtsanak be, melylyel a kereskedőknek fizetési halasztás nyújtsák, meg lehetőséves heves ellenzésre talált. A bankok üzleti tevékenységüket ismét felvették.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 22.

Buzakiválat és vételkedv jó. Bagyadt rányrat mellett 35.000 métermésze került forgalomba 10 fillérel olcsóbb áron. Egyéb gabonafélék közül zab szállít, rozs nyugodtabb, tengeri nyugodtabb, árpa változatlan.

Idő: szép és meleg.

Buza októberre	14.34—36.
Buza áprilisra	14.94—96.
Rozs októberre	12.22—24.
Rozs áprilisra	12.72—74.
Zab októberre	12.94—96.
Zab áprilisra	13.24—26.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	12.26—28.
Tengeri 1907 májusra	10.34—36.
Rapce augusztusra	—

A közönség köréből.*)

Még sem járja a várostól, hogy a város egyáltalán nem törődik a polgársággal. Mindenki tudja hogy a Ha van-utcai kertek felé milyen forgalom van és az ut a bűzös és mély nyílt kanális mellett visz el. Valóságos életveszedelem ott járni, az árok nagyon mély, oldala ki van mosva, rozsz utat az árokba rogy, a fák gyökerét ki mosta a víz és a fák most düledeznek. Tegnapelőtt is szerencsétlenség történt itt. Egy szegény kőmives, Szendrey János tartott kifelé Ha van u. kerti lakására, egyhelyt nem vette észre, hogy az utat be van rogyva az árokba és szegény ember fejével a piszkos kanálisba bukott. Ezer szerencséje, hogy nem vesztette el lélekjelenlétét. Menekülni akart, de nem tudott mintig vissza csuszott a mély sáros kanálisba. Segélykiáltásait a hazafelé tartó Szotyori Nagy Kálmán és vendégei vették észre. A szerencsétlen segélyre siettek Domokos Jenő joggyakornok és gyógyszerész gyakornok Kiss Ernő húzák ki nagy nehezen. A kertség lakosai követeli: a város vagy tömessen be a kanális vagy legalább korlátot csináltasson a kert hidjáig. A kertség örömmel hozzájárul a költségekhez.

Debrecen, 1906. augusztus 22.

Sz. N. K.

Szerkesztői-posta.

Dobna. A mondásokból csinásabbak a következők:

Nem esoda, hogy a legtöbb büncselekmény éjjel történik, hogy az éj a nyugalom ideje: a szilik a lelkiismeret.

A szivarvány az Ur békelobogója.

Gyöngé emberek bufelőjtője a mámor, jó embereké a jótékonyág, erősebbé a munka.

Előfizető. A szerencsés, éjjeli zene, melynek ablak alatt elfogadását azzal jelzik, hogy világosságot gyujtanak a megüszitettek. Akinek villanyos lámpa van a szobájában, azt fogja meggyujtani, másnak egy gyertyával is be kell énni. De ha gyertya nincs épen a kezéigében és csak gyufát gyujt meg, ez sem képez sérelmet, legfeljebb tán azt jeli egy, hogy elfogadja a szerencsét, de diskurálni most nem hajlandó. Hiszen tetszik tudni, sokszor egy gyufaszál többet beszél...

*) Ezen rovatban körérdekű felszólalások díjtalanul közölnek.

Regényesarnok.

Margit, meg az a másik.

— Irta: Vidovich Ernő. —

(Folytatás.)

— Szeretem Laura, nagyon szeretem — suttogta Rápolthy.

Lassan kibontakozott az ölelő karokból s ujra leült.

— Beszéljünk arról, mit teszünk ezután — szólalt meg. Maga a világot sem engedné meg, hogy hozzánk jöjjön s maga is kívánja, hogy néha találkozzunk, de én is.

— Várni fogom minden nap a konzervatórium előtt — felelt Rápolthy.

— Nagyon szép lesz magától. S aztán itt van a néni, találkozhatunk itt is.

Sokáig hallgattak. Némán néztek egymásra, érezték, hogy a régi történet még nincs befejezve.

— Igazán elfelejtette? — kérde halkan Laura.

— Hígyje el, hogy nem is gondolkod rajja.

— Akkor tegye vissza azt az arcképet az asztalára. Hadd figyelmeztesse néha a hűtlenségére, hogy ne feledjen el engem is oly hamar.

Csendben ültek tovább. A kályhában utolsót piszkolt a hamvadó zsarátnok. Kinn setétedni kezdett s méla felhomály töltötte be a szobát. Nagyon lobbant egy egy utcai lámpa, mintha halódó vágyat, utolsó perceit élő emlékeztést siratna. Semmi, semmi; csak szertefoszlott vágyak, elmúlt remények.

Egy tavaszi mulatságon történt. Margit kifáradva félre roskott egy sarokba, egy csomó palma alá s legyezte magát.

Salamon, aki sohasem állott s mikor meglátta, hogy Margit egyedül ül, hozáment s mellé ült.

— Jól mutat Margit? — kérde szokott gúnyos hangján.

Margit ingerülten felelt: Tudja, hogy el kellett jönnöm s ha itt vagyok, nem tilhetek mindig, hogy a maga gunyos megjegyzéseit hallhassam.

— Eszedzem bocsánatáért. Igazán nem úgy értettem.

— Beszéljen valamit Rápolthyról, nem kapott tőle levelet?

— Levelet nem, hanem egy magyar érdekes hírt közölnétek.

— Mondja — sürgette Margit.

— Ugye tud franciául teljesen.

— Igen.

(Folyt. köv.)

Magyarország
legelegánsabb

CIRKUSZÁ Claire Laforte.

Közkívánatra még 4 napig.

MA

első fellépte

a magas
SODRONYON.

MA

60 személy. 30 ló.

Saját gátelelő érvilágítás — 10 tagból álló zenekar.

Az előadás bármilyen idő e e-tén is meg lesz tartva.

Számos látogatásért eszedzik

Fehér L.
titkár.

Claire Laforte,
igazgató és utazó.

Agódi-gmüsből különösen kiemelendő:

Claire
Laforte,
mint sziln Gladiátor.

„Menne“
kutya lovagló.

Karló ur
idomított lovával.

Robin on
az orosz fog erömlő-
vész.

Magyarország Sándor Csoport mint
ujdonsága a magyar akrobata és táncosok 10 nő és férfi személy.

„PETERS“ a világ csodája mindenféle
madár hang utánzó.

LITTLE FREDY

a jelenkor legkisebb Jockey lovass.

Miss Ella kitudósít idomított
kutyaival.

**Magyar államvasutak
menetrendje.**

Debrecenből indul		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24	
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11	
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	23	
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	25	
m. á. vasutól	reggel	5	35	
vásártérről —	reggel	5	44	
m. á. vasutól	d. e.	8	09	
vásártérről —	d. e.	8	16	
H.-Böszörmény	d. u.	11	11	
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20	
felé	d. u.	4	34	
m. á. vasutól	d. u.	4	47	
vásártérről —	este	7	—	
m. á. vasutól	este	7	07	
vásártérről —	reggel	4	35	
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	56	
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	56	
O.-Kócs—Polgárfelém. á. v.-tól	d. u.	5	16	
O.-Kócs—Polgárfelé vásártérről	reggel	9	35	
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik:				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40	
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érkezik, gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érkezik, sz. v.	reggel	9	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érkezik, gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkezik, sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29	
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	48	
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24	
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46	
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12	
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10	11	
Szatmár felől — — — — —	este	6	40	
Kassa—Miskolc felől — — — —	este	8	19	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31	
B.-Sz.-Mihály	reggel	7	33	
H.-Böszörmény	d. e.	7	40	
felől	vásártérre —	este	6	22
vásártérre —	este	6	28	
mávasutóhoz	d. u.	8	29	
vásártérre —	d. u.	8	35	
mávasutóhoz	d. u.	7	44	
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	54	
F.-Abony felől m. á. vasutóhoz	reggel	5	25	
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	35	
O.-Kócs—Polgárfelől máv.-hoz	reggel	7	15	
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18	

Lähne-féle tan- és nevelő-intézet
SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal, érettségi vizsgálati joggal és reáliskolával

Felvesz fiugyermekeket 6 éves kortól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigoru felügyeles. Növendékek rendre és önálló munkát-ságra szoktattanak.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

A legjobb arcz-széplítő szer a **SERAIL-ARCZKENOCS,** mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.
Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Egy tégely ára
1 kor. 4 fillér.
Egy kis tégely ára 70 fillér.

Serail-szappan. } Kiváló toiltett szappanok a kendes használatához
Epe-szappan. }
Serail-crème. nappali használatra. } Serail-puder. Kiváló finom arczpor három szilben, fehér, rózsza és krém 1 doboz ára 1 korona.
Serail-szájviz. A legjobb szájviz.
Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.
Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerész Aradon Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárban

Olesó-árban,

finom sárga és zöld-bélű cukor dinyéimet nagymenyiségben és kifogástalan minőségben

becses figyelmükbe ajánlom!

Paczelt János

mag és virág kereskedése

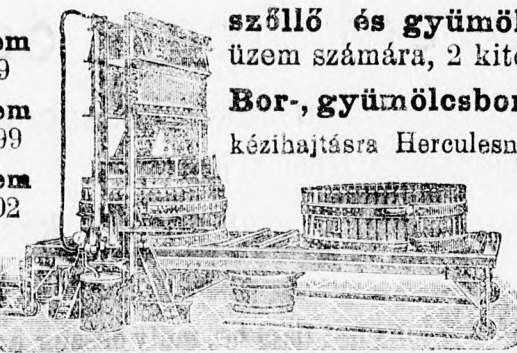
Debrecen.

HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem Szeged 1899

Arany érem Budapest 1899

Arany érem Pozsony 1902

hydraulikus sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

kézihajításra Herculesnyomerő szerkezettel fa- vagy vasszárnyérral. — Gyümölcs- és

szőlő-őrleket, bogyzógépeket,

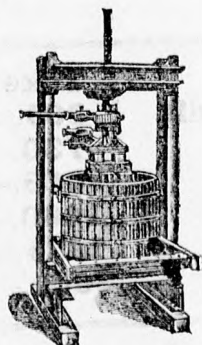
Gyümölcs aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcserőtelkesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán keretnek.

Ursus

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három ártételel. Vasgerendaszerkezet, legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honl gyártmány, szőlőszeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes arlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x.3.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Főraktár Debreczenben:
TÓTH BÉLA gyógyszerháza

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a

megzavart ideg- és szenális rendszer

felől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve anulás céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor 20 fill, értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Budapesten

Az egyetlen

Független

Ellenzéki

nagy napilap:

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre: 28 k.
Félévre: 14 „
Negyedévre: 7 „
Egy hónapra: 2 k. 40 f.

Gyönyörű **ALBUM**-ajándék karácsonyra **AZ UJSÁG** minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala,
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

A perselyek az Iparbank kiállításában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessük.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is. Tájékozásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.